

Yabancı Dil Öğrenmenin Sırrı ve Özel Okulların Başarısı...

Tuncay ŞAMDAN

"Bir çocuk yabancı dili öğrenmeye ne kadar erken başlarsa her iki dili de yetkin bir şekilde kullanabilme şansı o kadar artar."

Yabancı dil öğrenmek özellikle de yetişkinler için oldukça zor ve stresli bir süreçtir. Kendi ana dilini iyi kullanabilen bir kişi, başka bir dili kendi ana dilini iyi bilmeyen birisine göre daha kolay ve çabuk öğrenir. Fakat anadilini iyi bilmek tek başına yeterli değildir. Kişinin yaşı, öğrenim düzeyi, öğrenme ortamı, dil öğrenmeye yatkınlığı, bu işi başaracağına olan inancı, kararlılığı ve o kişinin sosyokültürel yapısı da öğrenmede önemli rol oynar.

Ülkemizde yüz binlerce üniversite mezunu ilköğretimden itibaren İngilizce dersi görüyor olmasına karşın ne yazık ki yabancı dilde kendini ifade edebilecek bir dil yeterliliğine ulaşamıyor. Zaman zaman yabancı dil öğretimi sisteminde bazı değişiklikler olsa da bu kısır döngüden bir türlü kurtulamayıpımızın temel birkaç nedeni var.

1. Yabancı dil öğretimine özel okullar dışındaki resmi okullarda geç başlanması:

Şubat 1996'da Newsweek'de yayınlanan araştırmaya dayalı bir makalede "10 yaşından sonra yabancı dil öğrenmeye başlayan bir çocuğun o yabancı dili ana dili gibi konuşmasının hemen hemen imkansız olduğu" belirtilmektedir.

Bu konuda yapılan araştırmalar, bir çocuğun yabancı dili öğrenmeye ne kadar erken başlarsa her iki dili de yetkin bir şekilde kullanabilme şansının o kadar artacağını göstermektedir.

Prof. Dr. Cem ALPTEKİN de yabancı dil eğitiminin, ilköğretimin ilk basamağında tamamlanması gerekliliği üzerinde durmuştur. Alptekin, "doğuştan dil yetisinin çok yüksek olduğunu, bu yetinin zamanında kullanılmaması durumunda ise köreldiğini, yabancı dil öğretimine çok geç başladığımızı hatta 9 yaşında yabancı dile başlamanın bile treni kaçırmak anlamına geldiğini" belirtir.

Bu nedenle yabancı dil öğrenme sürecini kısaltmak ve kolaylaştırmak için yapabileceğimiz en önemli şey çocuklarımızın bu işe çok erken yaşta ve çağa uygun yöntemlerle başlamalarına ortam hazırlamak olacaktır.

2. Yetersiz ders saati, alanında yetkin olmayan öğretmenler, yanlış yöntem- teknik ve yetersiz ders araç- gereçleri ve yetersiz mekanlar:

Talim Terbiye Kurulu'nun ilköğretim haftalık ders çizelgesinde İngilizce dersi 4. sınıflarda haftada 3 saat, 6,7 ve 8. sınıflarda ise 4 saat olarak yer almaktadır.

Bu kadar az ders saati, yetersiz ders kitapları, alanında genel olarak yetkin olmayan öğretmenlerle ayrıca teknolojik ve fiziki alt yapısı yetersiz dersliklerde dört beceriyi de içeren başarılı İngilizce öğretimi yapmak hemen hemen imkansızdır.

3. Gramer ağırlıklı bir öğretim sisteminin uygulanması: İyi gramer bilmenin ileri yaşlarda İngilizce öğrenenlerin işlerini biraz kolaylaştırdığı bir gerçektir, fakat özellikle ilköğretim çağındaki çocuklar için kendilerini ifade edebildikleri, gerekli yapısal değişiklikleri kendi anadillerinde olduğu gibi doğal olarak yapabildikleri sürece tüm gramer kurallarını eksiksiz bilmeleri gerekmiyor.

Milli Eğitim Bakanlığı eğitim programlarında dört beceriye de yer vermesine rağmen ders kitapları ve öğretmenler çoğunlukla dil bilgisi öğretmeye yönelik etkinliklere ağırlık vermektedir. Oysaki İngilizce öğretimi bir bağlam (context) içinde, "dinleme, konuşma, okuma ve yazmayı" içeren etkinliklerle mümkün olduğunca doğal bir öğrenme ortamı yaratılarak sunulmalıdır. Öğrenci; dinlediğini ve okuduğunu anlayabilmeli, etkili bir yazılı ve sözlü iletişim kurabilme becerisini edinmelidir.

Prof.Dr.Özcan Demirel bunun için dil öğretiminde temel alınması gereken temel ilkelere bazılarını şöyle sıralıyor.

- " Dört temel beceriyi geliştirme
- " Görsel ve işitsel araçları kullanma
- " Ana dili sadece gerekli durumlarda kullanma
- " Bir seferde tek bir yapıyı sunma
- " Verilen bilgilerin günlük yaşama aktarılmasını sağlama
- " Öğrencilerin derse etkin olarak katılımını sağlama
- " Bireysel farklılığı dikkate alma
- " Öğrencileri güdüleme ve cesaretlendirme

Özellikle İstanbul'da Türk ve yabancı özel okulların pek çoğu nitelikli yabancı öğretmen (Native Speaker) ve Türk İngilizce öğretmenlerden oluşan kadrolar, bilgisayar, projektör, ses donanımı vb. teknolojik donanımı olan derslikler, o dilin konuşulduğu ülkede basılmış öğrenci seviyesine uygun kitaplar, görsel ve işitsel programlarla haftada 8-12 saat arasında AB standartlarında yabancı dil öğretimi yapmaktadır.

1950'li yıllarda İstanbul, İzmir, Eskişehir, Diyarbakır, Konya ve Samsun'da Maarif Koleji adı altında açılan ve daha sonra Anadolu liselerine dönüştürülen okullar uyguladıkları kaliteli eğitim programlarıyla yabancı dil öğretiminde Türkiye'de çığır açan okullar olmuştur. Seksenli yılların başında sayıları hızla artan anadolu liseleri ve daha sonraları mantar gibi çoğalan ve sonrada ortadan kaldırılan süper liseler; fiziki, teknolojik ve öğretmen yetersizlikleri nedeniyle birkaç istisna dışında beklentileri karşılamaktan çok uzak kalmışlardır. Günümüzde özel okulların dışında, dil öğretimini hala hakkıyla yapan Türkiye'de marka olmuş anadolu liseleri istendiğinde bu işin yapılabildiğinin en güzel kanıtıdır.

Sonuç olarak, Yabancı dil (İngilizce) insanın çağdaş dünyaya, farklı kültürler ve renklere açılan penceresidir ve en basit tanımıyla bir iletişim aracıdır. Dolayısıyla, Milli Eğitim'in YÖK'le işbirliği yaparak yabancı dil politikasını bu ihtiyacı karşılayacak şekilde, dili mümkün olabildiğince gerçek işlevinde, yani bir iletişim aracı olarak kullanılmak üzere sunacak ve dört beceriyi de (dinleme, konuşma, okuma, yazma) içerecek şekilde çok geç olmadan yeniden planlaması AB yolundaki ülkemiz ve çocuklarımız için yaşamsal önem taşımaktadır.

